

Toegankelijkheid van

hogescholen en universiteiten

Dit wenkenblad is een leidraad om de toegankelijkheid van hogescholen en universiteiten te verhogen.

Het geeft ontwerpers, bouwheren, directies en verantwoordelijken van hogescholen en universiteiten een aantal tips om hun infrastructuur bereikbaar en bruikbaar te maken voor iedereen.

Een goede opleiding is voor iedereen belangrijk. Steeds meer personen zetten de stap naar een hogeschool of universiteit. Levenslang en levensbreed leren is een recht voor iedereen, ook voor personen met een beperking.

Naast studenten kunnen ook personeelsleden, docenten of bezoekers een (tijdelijke) beperking hebben. Daarom is het essentieel dat hogescholen en universiteiten goed toegankelijk zijn.

Toegankelijkheid gaat verder dan enkel de fysieke toegankelijkheid van het gebouw. Ook een goede organisatie, ondersteuning en communicatie zijn onontbeerlijk.

Parkeerplaatsen

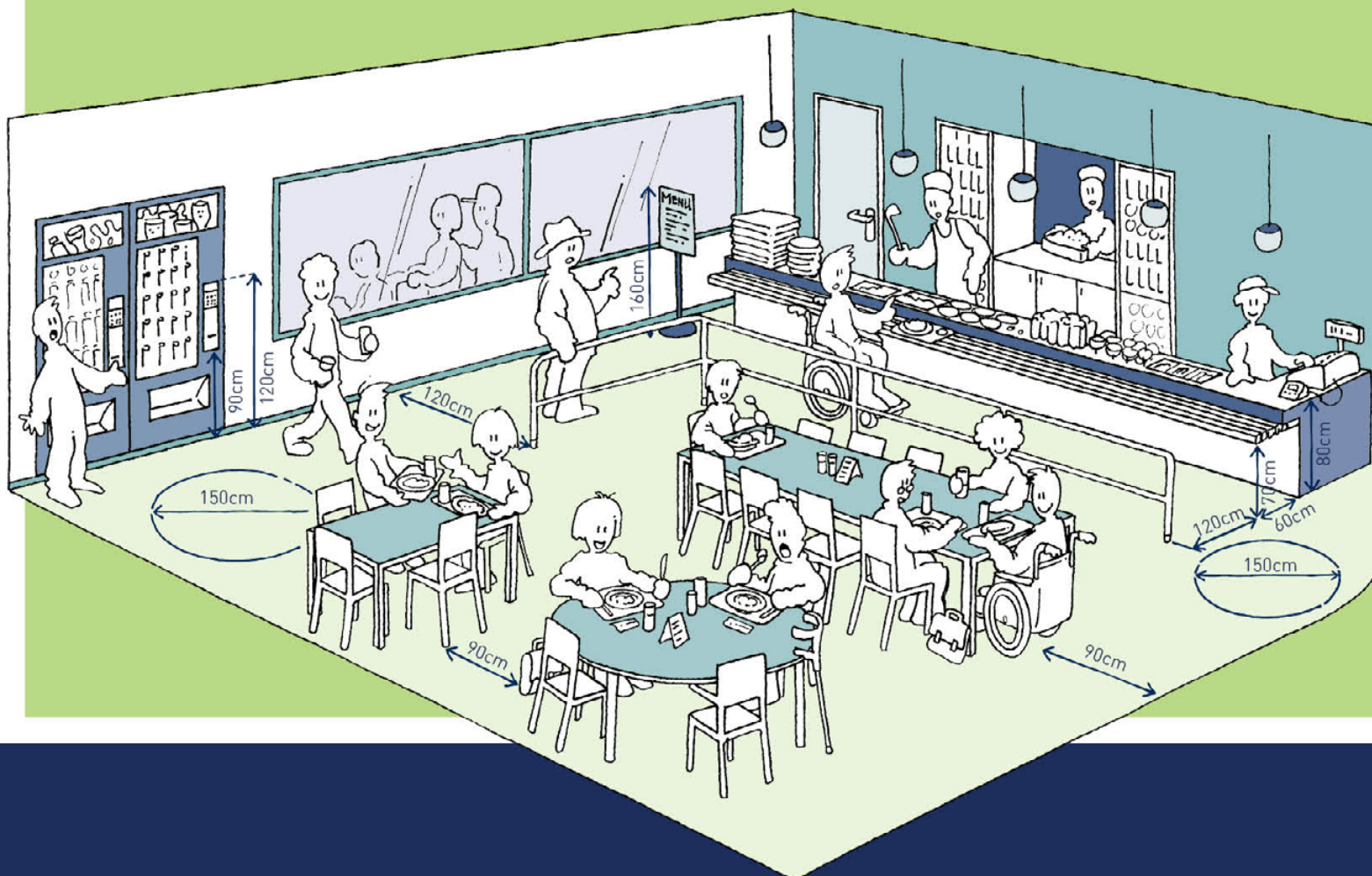
- 6% van het aantal parkeerplaatsen (min. 1) is voorbehouden voor personen met een beperking.
- Deze parkeerplaatsen zijn min. 3,50 m breed en 5 m lang (6 m lang als de auto's achter elkaar geparkeerd worden) en liggen zo dicht mogelijk bij de toegang tot het gebouw (bij voorkeur op max. 100 m).
- Ze worden duidelijk gesignaleerd (gemarkeerde randen en een officieel bord).
- Het parkeervak heeft een dwarshelling van max. 2% en heeft een rolstoelveste ondergrond (effen, aaneengesloten en stroef).
- Parlofoons en slagbomen zijn voorzien van ondersteuning voor dove en slechthorende personen (sms-functie,...).

Toegangspaden

- Toegangspaden zijn min. 1,50 m breed (ter hoogte van obstakels min. 90 cm). Alle obstakels worden aan één zijde van de looproute geplaatst.
- Ze hebben een rolstoelveste ondergrond. Ook in vochtige toestand zijn ze slipvrij.
- Niveaueverschillen van meer dan 2 cm worden opgevangen door minstens een helling en een trap.
- De paden contrasteren met de omgeving en zijn steeds goed verlicht.
- Luifels en overhangend groen hangen niet lager dan 2,30 m.
- Aansluitende paden, voetpaden en trottoirafritten zijn goed bereikbaar.

Toegang

- De toegang tot het gebouw is goed zichtbaar (signalisatie, vormgeving, kleurgebruik, tactiele en visuele contrasten,...).
- De toegang is drempelvrij. Een niveaueverschil tot max. 2 cm is toegelaten.
- De vrije doorgangsbreedte van de deur bedraagt min. 90 cm.
- Een zelfsluitend pompmechanisme bij manueel bedienbare deuren is voldoende licht afgesteld (max. 3 kg). Bij het volledig automatiseren van de toegangsdeur genieten schuifdeuren de voorkeur.
- Er is voldoende vrije ruimte voor en achter de deur (min. 1,50 m diameter) om met een rolstoel te kunnen manoeuvreren. Aan de zijde van de deurkruk is een opstelruimte van min. 50 cm.
- Glazen deuren zijn voorzien van een contrasterende kleurmarkering op drie hoogtes: op ooghoogte, op heuphoogte en op vloerniveau.
- Matten vormen geen obstakel als ze korte haartjes en een antislip onderlaag hebben. Ze liggen best verzonken in de vloer.
- Aan de buitenzijde van de toegang is een informatiebord voorzien met gegevens over het gebouw (contactgegevens, specifiek studiegebied,...).

Onthaal

- Het onthaal bevindt zich dichtbij de toegang tot het gebouw.
- De route naar het onthaal volgt een logische weg, is obstakelvrij en aangegeven met een visuele (kleurpatroon of lijn in de vloer) en tactiele geleiding.
- De onthaalbalie heeft minstens één verlaagde en onderrijdbare zone (vrije ruimte van min. 70 cm hoog, 60 cm diep en 90 cm breed). De bovenzijde van de balie komt op een hoogte van max. 80 cm, zodat studenten of bezoekers ook in zittende houding geholpen kunnen worden.
- Ter hoogte van de balie is een vrije draairuimte met een diameter van 1,50 m, zodat men met een rolstoel gemakkelijk kan manoeuvreren.
- De balie is bij voorkeur open. Vermijd glas omwille van de reflectie. Bij gebruik van een gesloten glasfront is geluidsversterking aanwezig.
- Aan het onthaal is een informatiebord voorzien met de contactgegevens van de verantwoordelijke, openingsuren,...
- De bediening van een betaalmogelijkheid of digitale kaartlezer bevindt zich op een hoogte tussen 90 cm en 1,20 m.

Circuleren in het gebouw

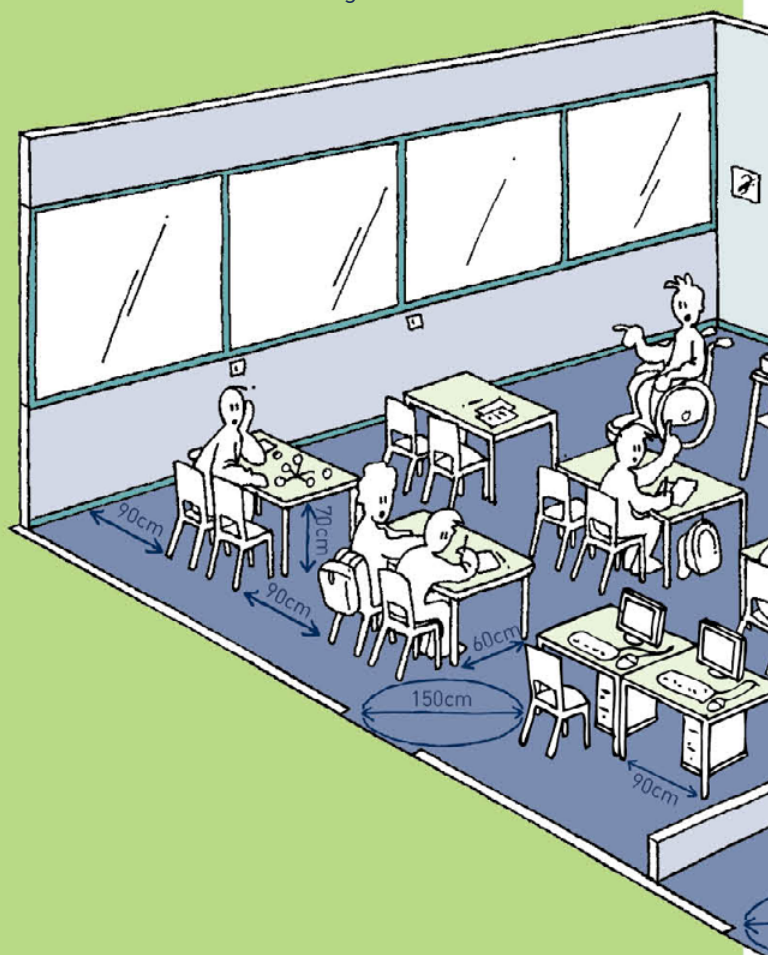
- Alle lokalen zijn integraal toegankelijk (bereikbaar, betreedbaar, bruikbaar).
- Drempels en obstakels op de looproute worden vermeden. Gangen en doorgangen zijn min. 1,50 m breed (ter hoogte van obstakels min. 90 cm).
- Kleine niveaoverschillen (tot 18 cm) worden overbrugd door een helling. Grotere niveaoverschillen worden overbrugd door een combinatie van een helling of een trap en een lift. Hellingen en trappen zijn voorzien van een goed omgrijpbare dubbele leuning.
- De vrije doorgangsbreedte van deuren bedraagt min. 90 cm. Bij manueel bedienbare deuren is er voldoende vrije ruimte voor en achter de deur (min. 1,50 m diameter). Aan de zijde van de deurkruk is een opstelruimte van min. 50 cm voorzien.
- Glazen binnendeuren en wanden zijn voorzien van een contrasterende kleurmarkering op drie hoogtes: op ooghoogte, op heuphoogte en op vloerniveau.

Bibliotheek

- Een hogeschool of universiteit beschikt vaak over een eigen bibliotheek. Ook deze dient integraal toegankelijk te zijn.
- Er bestaan specifieke richtlijnen voor de toegankelijkheid van bibliotheken.

Cafeteria

- Het meubilair is rechtlijnig opgesteld. Doorgangen tussen het meubilair zijn min. 90 cm breed. Reken daarbij de gebruiksruimte van stoelen in: doorgangen worden smaller als er mensen aan een tafel zitten.
- Op een aantal plaatsen in het cafeteria is een vrije zone waar een rolstoelgebruiker een draaicirkel van 1,50 m kan maken.
- De tafels zijn onderrijdbaar (een vrije zone van min. 70 cm hoog, 60 cm diep en 90 cm breed).
- Een deel van de toeg is verlaagd en onderrijdbaar, zodat ook rolstoelgebruikers bediend kunnen worden.
- Het buffet is best rechtlijnig (of in U- of L-vorm) en voorzien van goede accentverlichting. Het is over de volledige lengte onderrijdbaar. De vrije doorgang aan het buffet is minstens 1,20 m.
- Bij zelfbediening is het buffet tussen 70 cm en 80 cm hoog. De afstand vanaf de rand tot aan de etenswaren is max. 60 cm diep.
- Het menu is duidelijk weergegeven (buiten de looproute) op een hoogte tussen 1,40 m en 1,60 m. Het is ook beschikbaar in grootletterschrift.

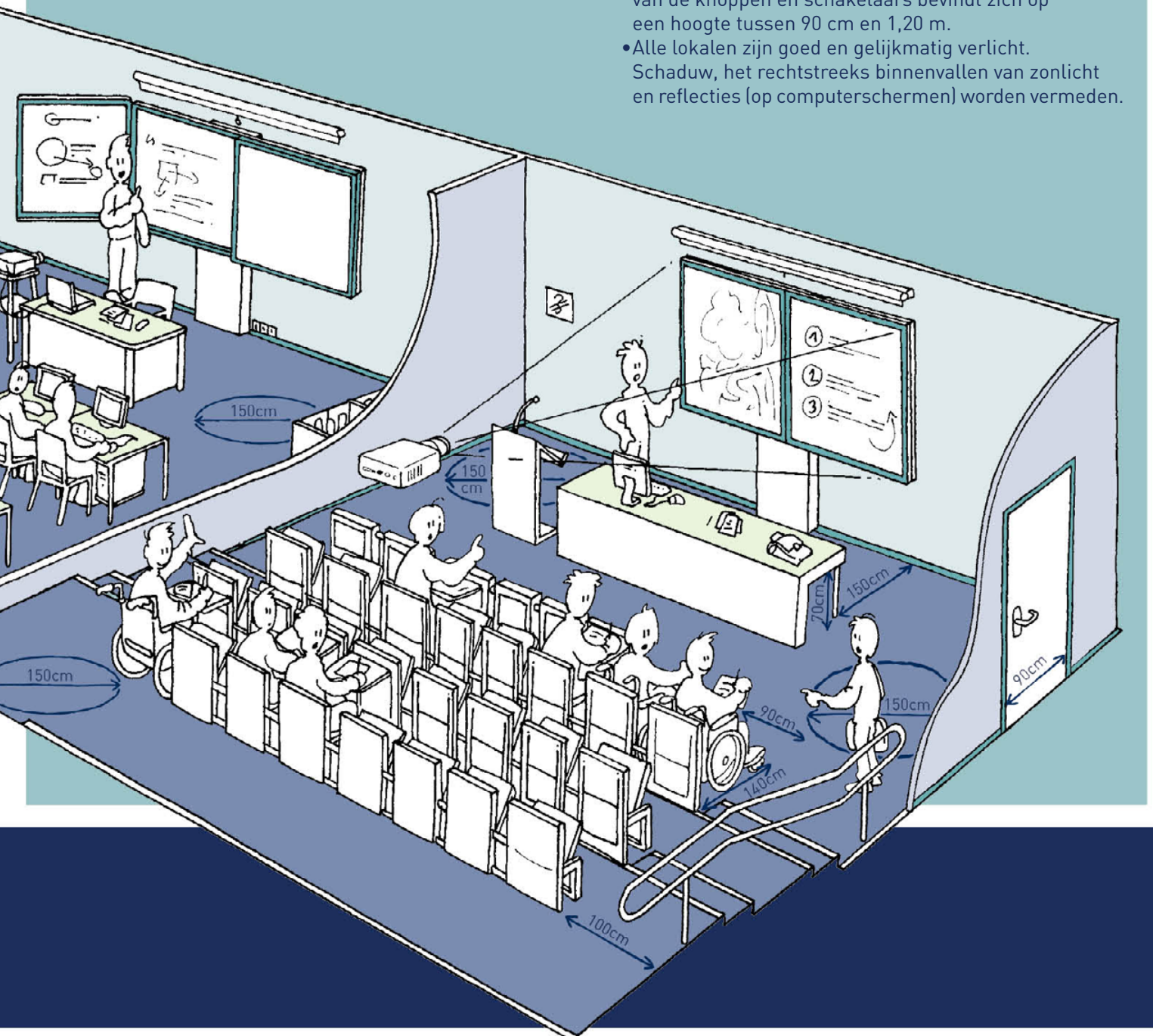

Aula

- Min. 3% van het aantal zitplaatsen is voorzien als vrije ruimte voor personen met een beperking. Ze zijn duidelijk aangegeven en min. 90 cm x 1,40 m groot.
- Ze bevinden zich best aan de onder- of bovenzijde van de aula.
- Handig zijn opklapbare of wegneembare zitjes. Deze zorgen ervoor dat de capaciteit aangepast kan worden.
- De aula is voorzien van aantal vrije en vlakke ruimten waar een rolstoelgebruiker een draaicirkel van 1,50 m kan maken (minstens één voor- en achteraan).
- Doorgangen rond het (vast) meubilair zijn min. 90 cm breed.
- Kleine niveaunderschillen (tot 18 cm) worden overbrugd door een helling. Grotere niveaunderschillen worden overbrugd door een combinatie van een helling of een trap en een lift.

Les- en praktijklokalen

- Elk lokaal heeft voor- en achteraan minstens één vrije en vlakke ruimte waar een rolstoelgebruiker een draaicirkel van 1,50 m kan maken.
- Zorg voor een rechtlijnige schikking van het meubilair. Doorgangen tussen het meubilair zijn min. 90 cm breed. Reken daarbij de gebruikruimte van stoelen in.
- Het meubilair is verplaatsbaar, bestaat uit losse tafels en stoelen, heeft afgeronde hoeken en contrasteert met de omgeving.
- Tafels en vaste toestellen zijn onderrijdbaar. De ruimte onder de tafels is min. 70 cm hoog, 60 cm diep en 90 cm breed.
- Specifieke technische apparaten staan binnen handbereik. De bediening is op max. 60 cm verwijderd van een kast- of tafelrand.
- Er wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van audio-visueel lesmateriaal. Voorzie standaard aansluitpunten voor projectors. Losliggende kabels worden vermeden.
- Het in de hoogte verstelbare bord is bereikbaar en gebruiksvriendelijk voor iedereen.
- Voorzie voldoende stopcontacten. De bediening van de knoppen en schakelaars bevindt zich op een hoogte tussen 90 cm en 1,20 m.
- Alle lokalen zijn goed en gelijkmatig verlicht. Schaduw, het rechtstreeks binnenvallen van zonlicht en reflecties (op computerschermen) worden vermeden.

Ondersteuning en begeleiding

Voor de financiering en subsidiëring van infrastructuur-werken voor het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs (zoals het toegankelijk maken van de gebouwen) kunt u terecht bij het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION).

AGION (Hendrik Consciencegebouw)
Koning Albert II-laan 15 – 1210 Brussel
Tel. 02 221 05 11 – Fax 02 221 05 31
info@agion.be – www.agion.be

De financiering van technische hulpmiddelen voor studenten met een beperking in het onderwijs gebeurt door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), cel Speciale Onderwijsleermiddelen.

AgODi (H. Consciencegebouw)
Koning Albert II-laan 15 – 1210 Brussel
Tel. 02 553 92 46 – Fax 02 553 92 45

Elke hogeschool en universiteit heeft een aanspreekpunt dat instaat voor gelijke kansen voor studenten met een beperking. Voor meer informatie kan u ook terecht bij:

Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO)
Sint-Jorisstraat 71 – 8000 Brugge
info@siho.be – www.siho.be

Het CAB, het Vlaams Communicatie- en Assistentiebureau is het bemiddelingsbureau voor tolken Vlaamse Gebarentaal in het onderwijs.

Vlaams Communicatie- en Assistentiebureau
Dendermondsesteenweg 449 – 9070 Destelbergen
Tel. 09 228 28 08 – Fax 09 228 18 14
Sms 0473 92 33 11 (tijdens de kantooruren)
www.cabvlaanderen.be

Regelgeving

Hogescholen en universiteiten worden beschouwd als publiek toegankelijke gebouwen. Ga je (ver)bouwen, dan dien je in Vlaanderen rekening te houden met de 'Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening van 5 juni 2009 inzake toegankelijkheid'.

Surf naar www.toegankelijkgebouw.be voor meer informatie over deze regelgeving. Je vindt er ook het 'Handboek toegankelijkheid publieke gebouwen', werktools en heel wat tips voor het realiseren van toegankelijke gebouwen.

Databank Toegankelijk Vlaanderen

Wil je een toegankelijke hogeschool of universiteit vinden of wil je de toegankelijkheid van je hogeschool of universiteit beter kenbaar maken voor bezoekers, surf dan naar www.toegankelijkvlaanderen.be

Praktische informatie

Dit wenkenblad is een publicatie van Inter, met de steun van het Vlaamse Gelijkekansenbeleid.

Dit wenkenblad vermeldt een aantal basisrichtlijnen. Voor meer specifieke richtlijnen en advies op maat van uw project kunt u terecht bij Inter:

Hoofdzetel Inter

Belgiëplein 1
3510 Hasselt
Tel. 011 26 50 30
info@inter.vlaanderen
www.inter.vlaanderen

Vestigingen Inter

Kantoor Brugge

Baron Ruzettelaan 7/0
8310 Brugge
Tel. 050 60 20 75

Kantoor Sint-Niklaas

Parklaan 115b
9100 Sint-Niklaas
Tel. 03 766 49 68

Kantoor Roeselare - Events

Sint-Jorisstraat 1
8800 Roeselare
Tel. 051 24 22 06

U kunt dit wenkenblad ook aanvragen bij:

Vlaamse Overheid

Agentschap Binnenlands Bestuur

Afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering

Havenlaan 88 bus 70
1000 Brussel
Tel. 02 553 58 46
gelijkekansen@vlaanderen.be

In dezelfde reeks zijn ook de volgende wenkenbladen verschenen:

Toegankelijkheid van...

appartementengebouwen, bankgebouwen, bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra, gebeds- en bezinningshuizen, groengebieden, hogescholen en universiteiten, hotels, kantoren van vrije beroepen, publiek domein, restaurants en cafés, scholen, signalisatie en informatie in en rond het gebouw, sociale diensten, speeltuinen, sporthallen en zwembaden, stembureaus, studiedagen, voetbalstadions, voetpaden, winkels.